

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN 2023-89

6.2.2023

Fremtind Forsikring AS

Bygning - innbo (kombinert)

Skade forårsaket av rotter – plutselig skade? – oppstått i forsikringstiden?

Sikrede overtok boligen den 19.11.21 og oppdaget rotter i avløpssystemet 12.9.22. Rottene hadde gnagd hull i et avløpsrør, og skaden måtte utbedres. Den tidligere eieren av huset hadde hatt et problem med rotter i 2020. Skadedyrsselskapet som selskapet rekvirerte, mente at skadens utviklingstid måtte sees i sammenheng med rotteaktiviteten i 2020. Selskapet avsto å dekke skaden og mente at skaden verken hadde oppstått i selskapets forsikringstid, eller var å anse som en plutselig skade etter vilkårene i boligforsikringen. Sikrede mente at det aldri oppstod noen skade i 2020, og at rotteproblemet ble tatt hånd om den gang. Skaden måtte derfor regnes for å ha oppstått plutselig og i selskapets forsikringstid. Nemnda kom til at sikrede ikke hadde dokumentert at skadene var oppstått plutselig. Nemnda kom videre til at det heller ikke var sannsynliggjort at skadene var oppstått i forsikringstiden.

Saksfremstilling

Saken gjelder krav om erstatning for skade på avløpsrør som følge av rotter.

Sikrede har bygningsforsikring med følgende dekning:

2. Hvilke skader som erstattes

Tilfeldige og plutselige skader inntruffet i forsikringstiden som framgår under og utgifter som følge av slike skader.

(...)

2.2. Dyr

Dekkes

Skade på fullverdiforsikret bolig/fritidsbolig erstattes følgende:

- Skade som skyldes dyr. Med skade menes her fysisk skade på bygning/bygningsdel, svekket isolasjonsevne og lukt.
- Bekjempelse av skadedyr etter påvist aktivitet. Med bekjempelse menes reduksjon eller utryddelse. Selskapet avgjør hvilken metode og skadedyrsfirma som skal benyttes.

Dekkes ikke

- Skade eller bekjempelse som skyldes aktivitet som har startet før forsikringsavtalen begynte å løpe

Sikrede overtok sin farmors bolig 19.11.21 og oppdaget 12.9.22 rotter i avløpssystemet. Sikrede sendte skademelding til selskapet og forklarte blant annet følgende:

Har fått rotter i kjelleren som har spist seg inn i avløpssystemet og gnaget hull i rør og fullt opp rørene me singel og har komt inn i huset. Du hører at de løper i veggene og ser at rørene er fullt me grus.

Videre beskrev sikrede at det hadde oppstått "skade i rør under gulvet/i bakken under huset".

Selskapet rekvirerte et skadedyrfirma som besiktiget skaden 14.9.22. Av skaderapporten var følgende beskrevet om årsaken til skaden og skadeomfanget:

Hva forårsaket skaden, og hvorfor?

Rotte har med stor sannsynlighet tatt seg opp via usikret pkt ifra grunn og opp til kjeller, som vist på bilde.

(...)

Skadeomfang

Stedfortreder sier på befaringen at boligen hadde en utfordring med rotte under kjøkkenbenken i 2020. Dette var i overtagelsen av bolig til nåværende eier.

Denne helgen ble det sett åpning i isoporen ned til grunn og ansamling av løs stein i avløpsrør.

Utviklingstiden ses i sammenheng med avdekket aktivitet i 2020. Inntreksvei ble ikke den gang avdekket og sikret.

Videre kom det frem følgende om arbeid som var igangsatt:

Stedfortreder anskaffer kamera inspeksjon av avløpet, for å få kartlegge omfang av aktivitet og mulige skader i avløpsrør. Kunden anskaffer dette i egen regi. Sikre boligen på utsiden, hvor det avdekkes åpninger større enn 6 mm.

Selskapet sendte rapporten til sikrede og opplyste om at skader som oppstod eller begynte å utvikle seg før forsikringen trådte i kraft hos selskapet 17.10.21, ikke kunne erstattes av selskapet. Ettersom sikrede skulle gjennomføre en kamerakontroll av rørene, ba selskapet sikrede om å sende rapport fra kontrollen så snart den forelå.

Av rapporten fra rørinspeksjonen kom det frem at røret burde utbedres, og at "rotter har gnagd hull i grenet".

Selskapet avslo deretter sikredes erstatningskrav og viste til at det kom frem av rapporten fra rørinspeksjonen at det var påvist skader på røret som følge av rotter, og at det var avdekket aktivitet fra rotter allerede i 2020. Selskapet begrunnet videre avslaget slik:

Bygningsforsikringen erstatter de tilfældige og plutselige skadene som framgår av vilkåret, og som har skjedd eller oppstått i den perioden du har vært forsikret hos oss.

Forsikringen erstatter derimot ikke skade som har skjedd eller startet sin utvikling før du tegnet forsikring hos oss. Den aktuelle forsikringen startet hos oss 17.10.21, og skader inntruffet før dette tidspunktet, er dermed ikke omfattet av denne forsikringsavtalen.

Ut over dette dekkes heller ikke utgifter til skadeforebyggende tiltak, vedlikehold og forbedringer.

All den tid det har vært kjent aktivitet av rotter i mer enn to år legger vi til grunn at skaden har oppstått før du tegnet forsikring hos oss den 17.10.21. Da skader som har skjedd eller startet sin utvikling før denne forsikringsavtalen ble tegnet ikke dekkes, kan vi derfor ikke erstatte skaden.

Sikrede klagde på selskapets vurdering og fremhevet at det ikke var oppdaget skader som var forårsaket av rotter i 2020:

Forsikringen min startet 17.10.2021, huset ble overtatt av meg i 19.11.2021.

I 2020 så eide ikke jeg huset, huset var da eid av min farmor.

Det var da min far som tok seg av vedlikehold og hadde tilsyn på huset og han avdekket rotte aktivitet uten min kjennskap.

I følge min far, så var det første tilfellet av rotter ingen skader på verken rør/avløp eller skader på hus generelt. Og derfor aldri meldt inn forsikringsskade på forrige eiers forsikring.

I mitt eierskap fra 19.10.2021, har jeg aldri sett/hørt om noen form for aktivitet av rotter før dette tilfellet.

Jeg mener på dette grunnlaget at saksbehandlingen er feil og at jeg har rett på forsikringsdekke.

Vedlagt ligger kontrakt som bevis på at jeg overtok 19.10.2021

Selskapet opprettholdt sin beslutning og viste til at skaden "med overveiende sannsynlighet hadde vært til stede og oppstått før sikredes forsikringstid" hos selskapet, og at skaden heller ikke var å anse som plutselig og tilfeldig, men at den hadde oppstått over tid.

Sikrede klagde så saken inn for Finansklagenemnda.

Sikrede krever erstatning for skadene rotter har påført rørene og anfører at det ikke kan være slik at han skal holdes ansvarlig for rotteaktivitet som har "startet" før han overtok huset, da han ikke hadde noen kjennskap til aktiviteten. Sikrede anfører at rottene i 2020 ble tatt hånd om, og at inntreksvei ble avdekket og sikret den gang. Det ble ikke en forsikringssak fordi det ikke oppstod skade på boligen. Sikrede var ikke involvert med noe som helst i huset den gang og mener at skaden er en plutselig og tilfeldig hendelse for ham, ettersom han overtok huset 19.10.21 og aldri så eller hørte noen rotter før 12.9.22.

Da sikredes stedfortreder var på befaring med Nokas, satt han ikke på den nødvendige informasjonen til å uttale seg, og det stemmer ikke at sikrede overtok huset i 2020, slik det fremgår av skaderapporten. Sikrede mener at selskapet ikke kan legge skaderapporten til Nokas til grunn, da den består av feil og mangler, selskapets beslutning er basert på mangel på bevis.

Subsidiært krever sikrede erstattet utgiftene til undersøkelse av rørene på kr 6 356. Sikrede anfører at Nokas sa at rørene måtte undersøkes med kamera for å bevise skader og mener at selskapet ville gitt avslag uansett hva rørinspeksjonen viste, fordi selskapet var blitt klar over det som skjedde i 2020 gjennom Nokas sin rapport.

Selskapet avviser ansvar og anfører i det vesentlige at det følger av vilkårene at forsikringen erstatter "tilfeldige og plutselige skader inntruffet i forsikringstiden". Selskapet viser til at det kommer frem av rapporten til Nokas at boligen hadde en utfordring med rotter under kjøkkenbenken i 2020. Da utviklingstiden ses i sammenheng med avdekket aktivitet i 2020, er selskapet av den oppfatning at skaden har startet sin utvikling før sikredes forsikringsavtale i selskapet trådte i kraft. Det er ikke fremlagt dokumentasjon som tilsier at skaderapportens beskrivelser av skaden er feilaktige. Selskapet mener derfor at man må legge rapporten til grunn, og at det ikke er grunnlag for å se bort fra denne. På denne bakgrunn anses skadene ikke dekningsmessig.

Selskapet bemerker også at fordi skaden har pågått over tid, anses den heller ikke tilfeldig og plutselig. Vilket om "plutselig" skade gjelder uavhengig av årsaken til skaden. Videre gjelder vilkåret selv om skaden ble oppdaget plutselig og ved en tilfeldighet. Det har ingen betydning om skaden var vanskelig å oppdage, jf. FinKN 2019-190.

Selskapet avviser også å dekke kostnader til rørinspeksjon, fordi skaden ikke er dekningsmessig. Selskapet bemerker også at det i skaderapporten fra Nokas kommer frem at sikrede anskaffet kamerainspeksjonen "i egen regi".

Sekretariatets konklusjon:

Sekretariatet avgjorde saken i medhold av delegert avgjørelsesmyndighet, jf. lov om godkjenning av klageorganer for forbrukersaker § 22, jf. Pkt. 11 i Finansklagenemndas saksbehandlingsregler, og ga selskapet medhold:

Du krever erstatning både for skaden som rotter har påført avløpsrøret, og utgiftene til rørinspeksjon.

Vi ser først på om selskapet er ansvarlig for skaden på avløpsrøret.

Det følger som nevnt av sikker rett at det er sikrede som har bevisbyrden for at det foreligger et forsikringstilfelle, jf. blant annet Høyesteretts avgjørelse inntatt i Rt. 2002 s. 1517. Det er derfor sikrede som må sannsynliggjøre at det har oppstått en skade som selskapet svarer for i henhold til forsikringsvilkårene. Det samme kommer frem av fast og langvarig nemndspraksis. Se for eksempel nemndas avgjørelse i FinKN 2017-310:

Sikrede har bevisbyrden for at det foreligger en dekningsmessig skade, og han har ikke fremlagt dokumentasjon som tilsier at selskapets takstrapport er gal.

Nemnda har opprettholdt dette utgangspunktet også i nyere nemndsavgjørelser, se f.eks. FinKN 2020-263 og 2022-10.

Det følger av vilkårene i din topp bygningsforsikring at den omfatter "tilfeldige og plutselige skader inntruffet i forsikringstiden", jf. Vilkårspkt. 2. Dette er et inngangsvilkår som må være oppfylt for at de øvrige dekningene under pkt. 2 kommer til anvendelse. Det betyr at skade som nevnt i pkt. 2.2 Dyr må ha oppstått "tilfeldig og plutselig" og "i forsikringstiden" for å være dekningsmessig.

"Tilfeldig og plutselig skade"

Formuleringen "plutselig" tilsier at skaden må oppstå raskt. I nemndspraksis er det lagt til grunn at skader som utvikler seg gjennom én dag må regnes som "plutselig", mens skader som utvikler seg over lengre tid ikke kan regnes som plutselig, jf. eksempelvis FinKN 2021-620. Se også nemndas avgjørelse i FinKN 2022-406, hvor nemnda uttalte at:

Sikredes forsikring omfatter "Plutselige skader". Begrepet "plutselig" er ikke definert i vilkårene, men ordet plutselig betyr i utgangspunktet "momentant". Det kan imidlertid også bety "over natten", og rettspraksis og langvarig nemndspraksis har lagt til grunn at skader som utvikler seg gjennom en dag eller 12–13 timer er "plutselig", men ikke skader som utvikler seg over lenger tid, jf. LG-2016-148681 og f.eks. FinKN 2017-375, 2019-1006 og 2020-640 og senest FinKN 2021-853.

Vi gjør oppmerksom på at sekretariatet ikke har sakkyndig kompetanse knyttet til bygg eller skadedyr, og at vi i vår vurdering derfor tar utgangspunkt i takstrapportene og de sakkyndige uttalelsene som er fremlagt i saken.

Spørsmålet er så om skaden har oppstått plutselig.

Av skaderapporten til Nokas kommer det frem at:

Utviklingstiden ses i sammenheng med avdekket aktivitet i 2020. Inntreksvei ble ikke den gang avdekket og sikret.

Utover dette er det ikke foretatt vurderinger knyttet til skadens utviklingstid. I rapporten fra rørinspeksjonen kommer det frem at "rotter har gnagd hull i grenet", men rapporten sier ikke noe om utviklingstiden på skaden. Selv om det ikke kan utelukkes at skaden har utviklet seg over kortere tid, kan vi på bakgrunn av rapportene ikke se at det er dokumentert at skaden har utviklet seg innenfor én dag.

Du har anført at skaden oppstod plutselig for deg, fordi du ikke oppdaget den før 12.9.22. Vi bemerker at "plutselig"-vilkåret knytter seg til hvor raskt skaden har oppstått, og ikke til når skaden blir oppdaget. Det er derfor ikke avgjørende at skaden fremstår som plutselig for deg, så lenge du ikke kan dokumentere at skaden rottene har forårsaket oppstod "plutselig". Vi viser i denne forbindelse til nemndas avgjørelse i FinKN 2022-360, der nemnda bekreftet at det er den som fremsetter et krav som har bevisbyrden også i spørsmål om plutselig-vilkåret:

Det er sikker rett at du, som kravstiller har bevisbyrden for at skaden er omfattet av forsikringen, herunder at den har oppstått plutselig, jf. f.eks. FinKN 2021-94.

Slik saken er dokumentert, kommer det ikke frem at skaden på avløpsrøret har oppstått plutselig. Skaden er derfor ikke dekningsmessig under husforsikringen.

"I forsikringstiden"

For ordens skyld vil vi vise til at det i pkt. 2 i vilkårene også er en forutsetning for dekning av skade at den har oppstått i forsikringstiden, og at selskapet i pkt. 2.2 har unntatt skader "som skyldes aktivitet som har startet før forsikringsavtalen begynte å løpe". Videre er det sikrede som har bevisbyrden for at skadene har oppstått i forsikringstiden, se eksempelvis FinKN 2020-408 hvor nemnda uttalte:

Det er et grunnleggende utgangspunkt i forsikringsretten at selskapets ansvar kun gjelder forsikringstilfeller som oppstår i forsikringstiden. Det er sikrede som har bevisbyrden for at dette er tilfellet.

Spørsmålet er så om skaden har oppstått i forsikringstiden.

Du har forklart at du tegnet forsikring på boligen 17.10.21, to dager før du overtok boligen. Selskapet har anført at utviklingstiden på skaden som rottene har påført må sees i sammenheng med at det ble oppdaget rotteaktivitet i boligen i 2020, og at skaden derfor har startet før din forsikringstid i selskapet startet.

Sekretariatet bemerker at det kommer frem av rapporten til Nokas at din far observerte rotte(r) i 2020, men vi kan ikke se at det er dokumentert at rotteaktiviteten i 2020 er årsaken til skaden du nå søker erstatning for. Det er dermed uklart om det er årsakssammenheng mellom rotteaktiviteten i 2020 og skaden du oppdaget 12.9.22, og dermed også om skadens utviklingstid startet før din forsikringstid.

Det er imidlertid du som har bevisbyrden for at skaden har oppstått i forsikringstiden, og vi kan ikke se at du har dokumentert dette.

For det tilfellet at skaden har oppstått i forsikringstiden, altså at den ikke har sammenheng med rotteaktiviteten før du overtok boligen, så foreligger det uansett ikke bevis for at skaden har oppstått "plutselig".

Etter dette har vi kommet til at du ikke har krav på erstatning for skaden som rotter har forårsaket på avløpsrøret.

Du har også anført at selskapet må dekke utgiftene til rørinspeksjonen. Vi bemerker at selskapet kun er ansvarlig for det som kommer frem av vilkårene i forsikringsavtalen, med mindre selskapet har lovet dekning utover vilkårene. I denne saken har vi kommet til at selskapet ikke er ansvarlig for skaden på avløpsrøret, og derfor heller ikke for utgifter knyttet til denne skaden. Det er heller ikke dokumentert at selskapet har påtatt seg å dekke utgiftene til en slik inspeksjon. Selskapet er dermed ikke ansvarlig for utgiften til rørinspeksjonen.

Etter dette finner vi at du ikke kan gis medhold.

Sikrede klagde avgjørelsen til nemnda, jf. tredje ledd i samme punkt i saksbehandlingsreglene. Det er ikke lagt frem ny dokumentasjon av betydning for nemndas avgjørelse.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om sikrede har krav på erstatning for skaden på avløpsrøret og for utgiftene til rørinspeksjon.

Nemnda slutter seg enstemmig til sekretariatets konklusjon.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Selskapet gis medhold.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Merete Anita Utgård (selskapsrepresentant) og Hege Sundby (forbrukerrepresentant).